

A FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

Agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételéhez II.
(a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program 2003. évi, második körben meghirdetésre kerülő
területalapú támogatásai)

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) az agrárgazdasági célok 2003. évi költségvetési támogatásáról szóló 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 67-70.§-ai alapján a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program végrehajtásának támogatására az alábbi pályázati felhívást teszi közzé.

1. A pályázat célja és általános feltételei:

A pályázat célja a Rendelet 67.§ (2) bekezdésében foglaltak érdekében a 70.§-ban meghatározott agrár-környezetgazdálkodási cél- és alprogramokhoz (továbbiakban: célprogramok) nyújtott támogatásokkal, a különböző környezet- és természetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek bevezetésének és elterjesztésének elősegítése a gyakorlatban.

A célprogramok megvalósításához a Rendelet 70.§ (2) bekezdésében meghatározott mértékű, területalapú támogatás igénybevételére pályázhatnak a 67.§ (3)–(5) bekezdéseiben meghatározott feltételeknek megfelelő mezőgazdasági termelést folytatók a 70.§ (3) és (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével.

A pályázó a használatában lévő földterületen több célprogram teljesítésére vállalkozhat, egy földrészletre azonban csak egy célprogram végrehajtása vonatkozhat. A programba bevonható, pályázható legnagyobb terület 300 hektár. A nyertes pályázók támogatási szerződésben 5 éves időszakra kell, hogy vállaljanak kötelezettséget az adott célprogram(ok) végrehajtására. A célprogram teljesítése a teljes körű előírások megvalósítását jelenti, abból egyes elemek nem emelhetők ki.

A rendelet 252.§-ában foglaltak alapján, az agrár-környezetgazdálkodási támogatás, és területalapú növénytermesztési támogatások ugyanazon termőterületre egyszerre nem vehetők igénybe.

2. A pályázatok formai és tartalmi követelményei

A pályázat a következő dokumentumok benyújtásából áll:

1. A pályázati kiírás második körben meghirdetésre kerülő pályázat esetében, minden pályázó a rendelet 68.§ (1) bekezdés c) pontjának megfelelő pályázóként kezelendő
2. Minden pályázónak ki kell töltenie
 - **az 1. számú pályázati törzsadatlapot** és **nyilatkozatot**;
 - **a 2. számú terület- és támogatásösszesítő adatlapot**, amely a vállalt országos, illetve zonális (területi) célprogramokra vonatkozó támogatási igény összesítését tartalmazza;
 - **a 3. számú, az egyes célprogramokba bevitt területekre vonatkozó területi adatlapot**.
 - csatolnia kell a pályázott földterületre vonatkozó, 30 napnál nem régebbi **tulajdoni lap másolatát**, vagy a pályázat beadásának időpontjában **legalább 5 naptári évre szóló** (legalább 2007. év végéig) érvényes földhasználati **bérleti szerződés másolatát**, és a területre vonatkozó **földhasználati nyilvántartó lapot**. (saját tulajdonú területnél, 30 napnál nem régebbi földhasználati nyilvántartó lap elfogadható.) Amennyiben családi gazdálkodóként, vagy családi tulajdonban lévő földterülettel pályázik, akkor a tulajdonos köteles igazolni a **szívességi földhasználatot** 2007. év végéig (szerződés illetve nyilatkozat formájában).
 - igazolnia kell a **szakirányú végzettségét**, legalább **3 éves gazdálkodási gyakorlatát** a képzettségét igazoló bizonyítvány másolatával, vagy a falugazdász igazolásával.
 - csatolnia kell a **gazdálkodási forma** igazolását,
 - amennyiben a gazdálkodó tagja termelői csoportnak (TÉSZ v. BÉSZ), csatolnia kell a tagság igazolását az egyes célprogramoknak megfelelően.
3. További szükséges igazolások a célprogramonkénti pályázati felhívásokban kerülnek megjelölésre.

4. A pályázatokat a területileg illetékes Földművelésügyi Hivataloknál és a területi falugazdászoknál beszerezhető „Agrár-környezetgazdálkodási pályázati egységcsomag” felhasználásával kell benyújtani.

3. A pályázat benyújtása és elbírálása

Az agrár-környezetgazdálkodási támogatásokra 2003. év során két alkalommal lehet pályázatot benyújtani. A második körben a pályázatok benyújtásának határideje a **Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítőben történő közzétételt követő 30. nap**, az alábbi támogatási jogcímek esetén:

- Alaprogram
 - o Alternatív növénytermesztés alprogram
 - méhlegelő
 - energiafű
 - o Csökkentett energiaigényű, környezetkímélő növénytermesztési technológiák alprogram
- Érzékeny Természeti Területek célprogram
 - o Bodrogköz
 - o Mosoni sík
- Zonális kísérleti célprogram
 - o Beregi ártér
 - o Békés-Csanádi sík

A pályázatok benyújtási határidejének elmulasztása jogvesztő, a 290/2002. (XII.27.) Korm. Rendelet 7. § (5) bekezdése alapján. A tájgazdálkodási és integrált szántóföldi növénytermesztési kísérleti célprogramok forráshiány miatt nem kerülnek kiírásra. Ezek a célprogramok beintegrálódnak a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervbe és 2004 során annak keretében kerülnek meghirdetésre.

A pályázatokat **5** (1 db eredeti és 4 db, az eredetivel megegyező másolati) példányban, zárt borítékban kell benyújtani a programba bevont **földterület fekvése szerint** (nem lakhely szerint!) területileg illetékes megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (amennyiben több megyéhez tartozik a pályázati terület, abban az esetben a legnagyobb földterülettel rendelkező szerint kell benyújtani). A borítékra nyomtatott betűkkel írják rá: **„Agrár-környezetgazdálkodási pályázat – 2003-II.”**

Hiánypótlásra csak egyszer, a hiánypótlási felhívás kézhezvételétől számított 15 munkanapon belül van lehetőség. A formailag megfelelő pályázatok a célprogramokhoz kapcsolódó mellékletben foglalt bírálati szempontok figyelembevételével kerülnek értékelésre és rangsorolásra. A pályázatok megyei szinten történő összesítését követően országos, célprogramonkénti rangsor kerül kialakításra, amely a támogatásokra vonatkozó döntés alapjául szolgál. Az országos rangsor és a rendelkezésre álló források figyelembevételével az Agrár-környezetgazdálkodási Tárcaközi Bizottság javaslata alapján a minisztérium dönt a pályázatok támogatásáról és intézkedik a támogatási szerződések megkötéséről. Döntését közzéteszi hivatalos lapjában és honlapján (www.fvm.hu/nakp/nakp.htm), a pályázati felhívás megjelenését követő 90 napon belül.

A most meghirdetésre kerülő programok kísérleti programként kerülnek kiírásra. 2003-ban a célprogramonként támogatható összes terület legfeljebb 1000 ha.

4. A támogatás igénybevételének és felhasználásának rendje

A támogatást elnyert pályázónak (továbbiakban: Támogatott) a minisztérium a Rendelet 68.§ (3) bekezdése szerint a döntést követő 30 napon belül a támogatási szerződéseket megküldi, amelyet a Támogatott kitöltve és cégszerű aláírással ellátva visszaküld a minisztérium részére.

A minisztérium a támogatási szerződést aláírja és ellenjegyzi, és ezt követően gondoskodik a 290/2002. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. számú melléklete szerinti igazolás (R.1.) egy összegben történő kiállításáról.

5. A támogatás ellenőrzése

A rendelet 68.§ (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével a támogatási összeg felhasználásának és a támogatási szerződésben foglaltak teljesítésének ellenőrzése évente legalább egy helyszíni ellenőrzéssel történik. A minisztérium saját, az NAKP hivatalos honlapján (www.fvm.hu/nakp/nakp.htm), az egyes ellenőrzések

megkezdése előtt közzéteszi az adott célprogram ellenőrzésében résztvevő szerv(ek) listáját, valamint az ellenőrzések részletes eljárási szabályait és lebonnyolítási rendjét tartalmazó „Ellenőrzési kézikönyvet”.

6. A támogatás jogosulatlan igénybevételének következményei

Amennyiben az ellenőrzés során a szerződésben vállalt kötelezettségek és a támogatási feltételek nem teljesítése, illetve a támogatás rendeltetésétől eltérő felhasználása (együtt: jogosulatlan igénybevétel), továbbá a környezet, a természet, a talaj, a víz, a növények és állatok védelméről szóló hatályos jogszabályok súlyos megsértése kerül megállapításra, a minisztérium kezdeményezi a támogatási szerződés felbontását és a támogatás visszafizetését, kivéve bizonyos *vis major* eseteket, amelyek a támogatási szerződésben rögzítésre kerülnek.

7. Az agrár- környezetgazdálkodási célprogramok részletes előírásai és egyéb rendelkezések

Az általános pályázati feltételek az A) mellékletben szereplő „pályázati egységcsomagban”, az egyes célprogramok részletes előírásai, valamint az elbírálás szempontrendszere és kitöltendő űrlapjai pedig az B)-E) melléletekben található.

A pályázó vállalja az ellenőrzés feltételeinek biztosítását és gazdálkodásával, illetve a célprogram(ok) végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.

Valamennyi célprogram végrehajtásához a vonatkozó szakmai követelmények figyelembe vételével 5 évre érvényes **agrár-környezetgazdálkodási tervet** kell készíteni, illetve készíttetni a szerződéskötéstől számított egy éven belül a támogatást elnyert pályázónak. A tervet az FVM ellenőrzést végző szerve hagyja jóvá.

A sikeres pályázóknak legalább egyszer, a minisztérium által szervezett **agrár-környezetgazdálkodási képzési programban** kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium hivatalos lapjában és honlapján a későbbiekben ad tájékoztatást.

A minisztérium a pályázatok beadási határidejéig közzéteszi az agrár-környezetgazdálkodási célprogramokban való részvételt segítő akkreditált szakértők megújított listáját.

8. További felvilágosítás és információ

A pályázatokkal kapcsolatos további felvilágosítás és információ a minisztérium Agrár-környezetgazdálkodási Önálló Osztályától (telefon: 06-40-200-309, e-mail: nakp@posta.fvm.hu, honlap: www.fvm.hu/nakp/nakp.htm), vagy a területileg illetékes Földművelésügyi Hivatalok agrár-környezetgazdálkodási referenseinél, illetve a területi falugazdászoknál kapható. Az „Érzékeny Természeti Terület zonális célprogramok” esetében felvilágosítást és tájékoztatást a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetvédelmi Hivatala (telefon: (1) 202-2520, fax: (1) 200-8880, e-mail: vajna@mail2.ktm.hu) ad.

A) melléklet

Eredeti példány:

Igen

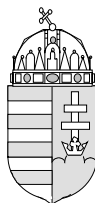
Nem

NEMZETI AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

PÁLYÁZAT

**A NEMZETI AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI
PROGRAM
agrár-környezetgazdálkodási támogatásainak elnyerésére
PÁLYÁZATI EGYSÉGCSOMAG
II.**

2003.

FM Hivatal tölti ki:

Iktatószám:

Pályázati azonosító:

 - /2003

Pályázat feladásának dátuma:

. . .

(személyesen a határidő utolsó napja vagy postán, legkésőbb a határidő utolsó napján ellátott postai bélyegző dátuma)

Pályázat beiktatásának dátuma:

. . .

Hiánypótlásra kiküldve:

. . .

Hiánypótlás beérkezésének dátuma:

. . .

1. számú pályázati adatlap
Pályázati törzsadatlap és nyilatkozat

Pályázó adatai:	
Pályázó neve:	
Pályázó lakcíme:	
	Út, utca, tér: Hsz:
Levelezési cím: (amennyiben eltér)	
	Út, utca, tér: Hsz:
Telefon-, fax szám:	Tel: Fax:
E-mail:	
Kapcsolattartó neve:	
Telefon-, fax szám:	Tel: Fax:
Telephely címe:	
	Út, utca, tér: Hsz:
Adószáma:	
Magánszemély adó-azonosító jele:	
Társadalombiztosítási törzsszám:	
Társadalombiztosítási folyószámla száma	
Magánszemély társadalombiztosítási azonosító jele:	
Vállalkozói igazolvány száma:	
Regisztrációs szám:	
Statisztikai törzsszám:	
Östermelői igazolvány száma:	
Bankszámlaszám:	
Számlavezető pénzüintézet neve:	

A pályázónak ÁFA visszaigénylési joga:

- van
 nincs

A pályázó szervezeti formája:

217/1998. (XII.30.) Korm. Rendeletéhez igazodva

- Belföldi természetes személy (magánszemély, max. 250 E Ft éves nettó árbevétellel rendelkező mezőgazdasági östermelő)
- Mikrovállalkozás (10 főnél kevesebb foglalkoztatott, max. 700 M Ft/év nettó árbevétel vagy 500 M Ft/év mérlegfőösszeg)
- Kisvállalkozás (50 főnél kevesebb foglalkoztatott, max. 700 M Ft/év nettó árbevétel vagy 500 M Ft/év mérlegfőösszeg)
- Középvállalkozás (250 főnél kevesebb foglalkoztatott, max. 4000 M Ft/év nettó árbevétel vagy 2700 M Ft/év mérlegfőösszeg)
- Nonprofit szervezet államháztartáson belül (önkormányzat)
- Nonprofit szervezet államháztartáson kívül (alapítvány, Kht.)

A pályázó (vállalkozó, vállalat, társaság, szövetkezet) adatai a pályázat benyújtásakor:

Saját tőke: Ft
Jegyzett tőke: Ft
Nettó árbevétel: Ft
Mérleg szerinti eredmény: Ft
Teljes munkaidős létszám: fő

Kelt:, 2003. év hó nap

.....
cégszerű aláírás

Nyilatkozat
agrár-környezetgazdálkodási költségvetési támogatás igénybeviteléhez

Alulírott, ezúton nyilatkozom a következőkről:

1. Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a pályázat benyújtásakor költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevétele miatt jogerős határozattal megállapított köztartozással nem rendelkezem és a pályázatomban közölt adatok a valóságnak megfelelnek.
2. Hozzájárulok ahhoz, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, az Országos Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, illetve azok szervei, továbbá a Magyar Államkincstár Rt.-az általam közölt adataimat felhasználják.
3. A pályázati felhívásban szereplő agrár-környezetgazdálkodási támogatás(ok)ra vonatkozó pályázati feltételeket, az általam választott célprogram(ok)ra vonatkozó előírásokat ismerem, elfogadom

Kelt:, 2003. hó nap

.....
(cégszerű) aláírás

2. számú pályázati adatlap
Célprogramok terület és támogatási igény összesítő adatai

Ha a pályázó a pályázati felhívásban ismertetett követelmények alapján egy vagy több országos és zonális agrár-környezetgazdálkodási célprogram végrehajtását vállalja, a kiválasztott program mellett az A oszlopba írja be a programba bevinni szándékozott földterület nagyságát, végül az A és B oszlopok összeszorításával jelölje meg a megpályázott támogatás nagyságát, ezer forintra kerekítve.

ORSZÁGOS AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK			
	A Bevitt földterület mérete (ha)	B támogatási összeg (Ft/ha)	C Pályázott támogatás (Ft, A x B)
Agrár-környezetgazdálkodási alapprogram			
A02.01.	Alternatív növénytermesztés - méhlegelő	14000	
A02.02.	Alternatív növénytermesztés – energiafű termesztése	25000- 35000	
A03.01	Csökkentett energiaigényű, környezetkímélő növénytermesztési technológiák	19 000	
ZONÁLIS AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK <i>Érzékeny Természeti Területek célprogram</i>			
	A Bevitt földterület mérete (ha)	B támogatási összeg (Ft/ha)	C Pályázott támogatás (Ft, A x B)
Bodrogköz			
F.12.01.	Sávós, mozaikos élőhely-fejlesztés	37000	
F.12.02	Ligetes gyümölcsény-mozaikok kialakítása	43000	
F.12.03.	Sávós mozaikos élőhely-fejlesztés rontott gyepen	32000	
Mosoni sík			
F.13.01.	Szántóföldi növénytermesztés	35000	
F.13.02.	Szántóföldi növénytermesztés tűzokvédelemmel	40000	
F.13.03	Lucernatermesztés tűzokvédelem mellett	27000	
ZONÁLIS AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK <i>Kísérleti célprogramok</i>			
	A Bevitt földterület mérete (ha)	B támogatási összeg (Ft/ha)	C Pályázott támogatás (Ft, A x B)
Beregi -ártér			
G01.01	Legeltetési ártéri gazdálkodás	15000	
G. 01.02	Áttérés legeltetési gazdálkodásra	45000	
Békés-Csanádi Sík			
G.02.01.	Szántóföldi művelés madárvédelmi intézkedésekkel	38000	
G.02.02.	Gyephasznosítás	23000	
G.02.03.	Tűzokvédő lucernatermesztés	28500	
		összesen:	

Kelt:, 2003. hó nap

.....
(cégszerű) aláírás

**Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program
(NAKP)
Agrár-környezetgazdálkodási alprogram – Alternatív növénytermesztési alprogram**

**méhlegelő növények termesztése A.02.01.
energiafű termesztése A02.02.**

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban Minisztérium) a 3/2003. (I.24.) FVM rendelet alapján az alábbi pályázati felhívást teszi közzé.

A.02.01. Méhlegelő növények termesztése

1. A támogatás általános célja

Olyan tájbailló, lágyszárú mézelő növényfajok termesztése, amelyek emberi művelés alatt teremnek, a méheknek nektár- és virághordási lehetőséget nyújtanak, és hozzájárulnak az ökológiai egyensúly megőrzéséhez. Biztosítja a termelés jövedelmezőségének, javítja a talaj termőképességének, élőhelyeket biztosít és elősegíti a vadkárok mérséklését, valamint a környezeti terhelés csökkentését a műtrágyák, növényvédő szerek, kémiai segédanyagok felhasználásának célszerű korlátozásával, illetve teljes mellőzésével, továbbá segíti a költségtakarékos gyommentesítést. A program célja a kiváló minőségű, magas hozzáadott értékű fajtaméz előállításának elősegítése, mellőzve a kettős hasznosítású (pl. vetőmag) növények használatát.

2. Támogatás általános feltételei

- 5 évre szóló talajvizsgálat elvégzése és az eredmények figyelembevétele a tápanyag-gazdálkodás során.
- A tevékenységekről gazdálkodási napló – táblatorzskönyv – vezetése, mely naplónak tartalmaznia kell az alapvető gazdálkodási jellemzőket, adatokat (támogatási szerződéssel kerül kiküldésre minden nyertes pályázónak)
- A pályázó vállalja a célprogram végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.
- 5 évre érvényes agrár-környezetgazdálkodási terv készítése, -mely a földhasználati és gazdálkodási tervet is tartalmazza-, illetve készíttetése a szerződéskötéstől számított egy éven belül. A minisztérium a pályázatok beadásának határidejéig hivatalos honlapján közzéteszi a terv formai és tartalmi követelményeit.
- A sikeres pályázóknak évente legalább egyszer, a minisztérium által szervezett agrár-környezetgazdálkodási képzési programban kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium a későbbiekben ad tájékoztatást.
- A célprogramba bevont teljes területen okszerű védekezés kell folytatnia a gyomnövények ellen, az agresszív fajok irtása kötelező.
- A célprogramba bevont táblához kapcsolódó árkok, mezsgyék, útszegélyek hulladékmentesen, és gyommentesen tartása.

3. A pályázattal elnyerhető támogatás mértéke

A támogatást az 1 hektár feletti külterületi szántón vehető igénybe, a programba bevont területek után **14.000 Ft/ha** mértékben.

4. A méhlegelő szakmai követelménye

Támogatás adható a lágyszárú növényekből álló méhlegelők kialakításához,

- Amennyiben a tájnak megfelelően az alábbi növények valamelyikét tartalmazó méhészeti célú vetésforgót alkalmazza a gazdálkodó
 - fehér somkóró (Melilotus albus)
 - baltacim (Onobrychis viciaefolia)
 - mézontófü (Phacelia tanacetifolia)

- Egy-egy növény éves összes vetésterülete legalább 1 ha.
- Virágzás idején növényvédő szer nem alkalmazható,
- Gyomirtásra környezetkímélő, gyorsan elbomló szelektív növényvédő szerek alkalmazhatók.
- A virágzást követően a növényzetet le kell mulcsozni és a talajba forgatni.
- Magfogás és növényi maradványok égetése tilos.

5. Pontozási szempontrendszer

Megnevezés	Adható pontszám
<u>Vidéki foglalkoztatáshoz hozzájárulás az adott településen – több település esetén az átlag figyelembevételével - (munkanélküliségi ráta figyelembevétele)</u>	
- országos átlag alatt vagy egyenlő	5
- azt meghaladja -10 %-al	10
- 20%-al	15
- 30%-al	20
<u>Kedvezőtlen adottságú térségben való gazdálkodás és környezeti érzékenység</u>	
-hegyvidéki, dombvidéki térségek	5
-alacsony termőképességű, gyenge földterület (17 AK alatt)	10
- erózió által érintett terület vagy felszín alatti vízbázisvédelmi terület	10
-2 vagy több tényező együttes fennállása	20
<u>Agrár-környezetvédelmi célprogramban a pályázó (300 ha-os területi korlát figyelembevételével)</u>	
- területének kevesebb, mint 20%-val vesz részt	7
- területének kevesebb, mint 50 %-ával vesz részt	12
- területe több mint 50%-ával vagy 300 ha területtel vesz részt	20
<u>Rendelkezik saját vagy bérelt méhcsaláddal</u>	25
<u>Termék tanács, TÉSZ, BÉSZ tagja</u>	15
<u>Összesen</u>	100

6. Igazolás szükséges:

- rendelkezik-e méhcsaláddal – bérelt vagy saját
- Termék tanács, Tész, Bész tagja

A.02.02. Energiafű termesztése

1.A támogatás általános célja

Az energiafű termesztési program indításának célkitűzése, az ésszerű talajhasznosítás, a vidék olcsó energiabázisának megteremtése, attraktivitásának javítása, a munkaerő elvándorlás csökkentése, új kis-közép vállalkozások létrehozásának segítése.

2.Támogatás általános feltételei

- 5 évre szóló talajvizsgálat elvégzése és az eredmények figyelembevétele a tápanyag-gazdálkodás során
- A tevékenységekről gazdálkodási napló – táblatorzskönyv – vezetése, mely naplónak tartalmaznia kell az alapvető gazdálkodási jellemzőket, adatokat (támogatási szerződéssel kerül kiküldésre minden nyertes pályázónak)
- A pályázó vállalja a célprogram végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.
- 5 évre érvényes agrár-környezetgazdálkodási terv készítése, -mely a földhasználati és gazdálkodási tervet is tartalmazza-, illetve készíttetése a szerződéskötéstől számított egy éven belül. A minisztérium a pályázatok beadásának határidejéig hivatalos honlapján közzéteszi a terv formai és tartalmi követelményeit.
- A sikeres pályázóknak évente legalább egyszer, a minisztérium által szervezett agrár-környezetgazdálkodási képzésen kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium a későbbiekben ad tájékoztatást.
- A célprogramba bevont teljes területen okszerű védekezés kell folytatnia a gyomnövények ellen, az agresszív fajok irtása kötelező.
- A célprogramba bevont táblához kapcsolódó árkok, mezsgyék, útszegélyek hulladékmentesen, és gyommentesen tartása.

3. A pályázattal elnyerhető támogatás mértéke

A támogatás az 1 hektár feletti 10-17 aranykorona/ha értékű meglévő külterületi szántóterületen vehető igénybe, a programba bevont területek után az alább részletezett mértékben.

- Ipari hasznosításra /energetikai, ipari rost alapanyag/ alkalmas **energiafű telepítéséhez**
35 000 Ft/ha
- A telepítés befejezésétől számított hat éven belül évenként az **energiafű vetőmagtermesztéséhez**
30 000 Ft/ha
- Az energiafű telepítés befejezésétől számított tíz éven belül évenként az **ipari alapanyag /energetikai, ipari rost/ termeléséhez**
25 000 Ft/ha

4.Az energiafű termesztésének szakmai követelményei

Az energiafű termesztése olyan termesztési mód, amely az energetikai és az ipari rost alapanyag előállítás mellett hozzájárul a természeti erőforrások védelméhez, a talajok fizikai és kémiai tulajdonságainak javításához, az erózió valamint a defláció káros hatásainak csökkentéséhez.

1. Termesztési feltételek

1.1. Termőhely és éghajlat

Energiafű termesztésére azok a termő területek javasolhatók, amelyek minőségi állapotuk, fekvésük alapján szántóföldi növények /búza, kukorica, napraforgó, cukorrépa, repce, stb./ jövedelmező termesztésére már nem alkalmasak.

A tenyészidő átlag hőmérséklete, a hőösszeg, a csapadék mennyisége és eloszlása az egész ország területén megfelel az energiafű termesztés igényének.

1.2. Talaj

Az energiafűre a változó talajviszonyokhoz való jó alkalmazkodó képesség jellemző. Fontos agronómiai tulajdonsága, hogy a szikes talajtól a homok talajig, illetve a mérsékelt belvizes

területektől a száraz fekvésű területekig egyaránt eredményesen termeszthető. Termesztése a 10 A_k feletti minőségű talajokon gazdaságos.

2. Termesztéstechnológia

2.1. Elővetemény, tábla kiválasztás

Az elővetemény helyes megválasztása különösen az energiafű vetőmagtermesztése során fontos, ugyanis az elpergetett kultúr és gyommagvak veszélyeztethetik a megtermelt vetőmag fizikai és genetikai tisztaságát. Ezért kizáró ok ha az adott táblában 3 éven belül más fű faj illetve fűfajok termesztését végezték.

2.2. Talajművelés

A telepítés sikerének döntő tényezője a kellően ülepedett és a biológiailag beéredett magágy. A talajt minden esetben a vetés idejének és az előveteménynek a figyelembe vételével készítsük elő. Kerülni kell az eketalpréteg kialakulását, szükség esetén mélylazítás végzendő. Talajművelésnél a talajkimélő és taposást csökkentő munka és erőgépek használata javasolt.

2.3. A telepítés ideje, módja, vetőmagmennyiség

Az energiafű telepítése kora tavasszal /III-IV. hó/, és nyár végén /VIII-IX. hó/ történhet.

Termesztéséhez kizárólag fémzárolt vetőmag használható. A vetés gabona sortávolságra történjen.

Vetőmagnorma:

- Vetőmagtermesztés esetén: 30 kg/ha,
- Alapanyag előállítás esetén: 40 kg/ha.

2.4. Trágyázás

Optimális növekedés, fejlődés csak kielégítő növénytáplálás mellett biztosítható. Miután az energiafű 10-15 évig is egyhelyben termeszthető így az évek során egymást követő termés /szemtermés, ipari alapanyag/ nagymértékben igénybe veszi a talaj tápanyagkészletét. Ezért az egyik legfontosabb termést meghatározó tényező az arányaiban és mennyiségében helyesen alkalmazott tápanyag visszapótlás.

A szükséges tápanyag biztosítása műtrágyázással történhet. A felhasználandó hatóanyag mennyiségét /N:68-102 kg/ha, P₂O₅: 25-55 kg/ha, K₂O: 50-150 kg/ha/ a talaj tápanyag-ellátottságának figyelembe vételével kell meghatározni.

2.5. Vízellátás

Éghajlati viszonyaink mellett a téli, kora tavaszi csapadék általában /időjárástól függően/ április közepéig-végéig elegendő, az energiafű nagyobb vízfogyasztása is ettől az időszaktól kezdődik; szárbainduláskor, a virágzat kifejlődésekor valamint a magérés folyamán. Az energiafű szárazságtűrő növény, azonban nem zárja ki sem a vetőmagtermesztés, sem pedig az ipari alapanyag előállítás során a kedvezőbb vízellátást biztosító öntözés lehetőségének igénybevételét. Az egyszeri víznorma ne haladja meg a 40 mm vízmennyiséget.

2.6. Gyomszabályozás

A gyomszabályozás célja a gyommagvak csírázásának megelőzése, a kikelt gyomnövények növekedésének, fejlődésének, magérlelésének megakadályozása illetve irtása. talajműveléssel, kézi erővel /idegenelés/, valamint környezetbarát gyomirtó szerek alkalmazásával érhetjük el.

5.A pályázatok elbírálásának szempontrendszere:

Megnevezés	Adható pontszám
Vidéki foglalkoztatáshoz hozzájárulás az adott településen – több település esetén az átlag figyelembevételével - (munkanélküliségi ráta figyelembevétele)	
- országos átlag alatt vagy egyenlő	5
- azt meghaladja -10 %-al	10
- 20%-al	15
- 30%-al	20
Kedvezőtlen adottságú térségben való gazdálkodás és környezeti érzékenység -hegyvidéki, dombvidéki térségek	5

-alacsony termőképességű, gyenge földterület (17 AK alatt)	10
- erózió által érintett terület vagy felszín alatti vízbázisvédelmi terület	10
-2 vagy több tényező együttes fennállása	20
<u>Agrár-környezetvédelmi célprogramban a pályázó</u>	
<u>(300 ha-os területi korlát figyelembevételével)</u>	
- területének kevesebb, mint 20%-val vesz részt	7
- területének kevesebb, mint 50 %-ával vesz részt	12
- területe több mint 50%-ával vagy 300 ha területtel vesz részt	20
<u>Térségi feldolgozási, hasznosítási kapcsolat megléte</u>	
igen	25
<u>Terméktanács, TÉSZ, BÉSZ tagja</u>	15
Összesen	100

6. Igazolás szükséges:

- TÉSZ, BÉSZ tagság
- Térségi feldolgozási, hasznosítási kapcsolat megléte

Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program
(NAKP)
agrár-környezetgazdálkodási alprogram – Csökkentett energiaigényű, környezetkímélő
növénytermesztési technológiák alprogram
A.03.01.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban Minisztérium) a 3/2003. (I.24.) FVM rendelet alapján az alábbi pályázati felhívást teszi közzé.

1.A támogatás általános célja

A környezet védelmével és javításával, a tájkép és annak összetevői, a talaj, a természeti erőforrások és a genetikai sokféleség megővésével, illetve javításával összeegyeztethető mezőgazdasági földhasználati módszerek alkalmazásának elősegítése, a talajművelési technológiák agrár-környezetvédelmi szemléletű átalakításán keresztül.

2.Támogatás általános feltételei

- 5 évre szóló talajvizsgálat elvégzése és az eredmények figyelembevétele a tápanyag-gazdálkodás során
- A tevékenységekről gazdálkodási napló –táblatörzskönyv – vezetése, mely naplónak tartalmaznia kell az alapvető gazdálkodási jellemzőket, adatokat (támogatási szerződéssel kerül kiküldésre minden nyertes pályázónak)
- A pályázó vállalja a célprogram végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.
- 5 évre érvényes agrár-környezetgazdálkodási terv készítése, -mely a földhasználati és gazdálkodási tervet is tartalmazza-, illetve készíttetése a szerződéskötéstől számított egy éven belül. A minisztérium a pályázatok beadásának határidejéig hivatalos honlapján közzéteszi a terv formai és tartalmi követelményeit.
- A sikeres pályázóknak legalább egyszer, a minisztérium által szervezett agrár-környezetgazdálkodási képzési programban kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium a későbbiekben ad tájékoztatást.
- A célprogramba bevont teljes területen okszerű védekezés kell folytatnia a gyomnövények ellen, az agresszív fajok irtása kötelező.
- A célprogramba bevont táblához kapcsolódó árkok, mezsgyék, útszegélyek hulladékmentesen, és gyommentesen tartása.

3.A pályázattal elnyerhető támogatás mértéke

A támogatást az 1 hektár feletti külterületi szántóterületen vehető igénybe, a programba bevont területek után **19.000.- Ft/ha** mértékben.

4. Speciális követelmény az alprogram pályázatának tartalmi követelményeihez

Az összeállított pályázatnak ki kell térnie a Gazdálkodó vállalkozásának bemutatására, a talajművelési technológia leírására és alkalmazásának várható agrár-környezetvédelmi szempontú hatásaira.

5. A Csökkentett energiaigényű, környezetkímélő növénytermesztési technológiák, talajvédő alprogram irányelvei, szakmai követelménye

A gazdaságokban alkalmazott talajművelési technológia megválasztásánál a következő általános szempontokat kell figyelembe venni:

- csökkentse a talajtömörödést, ne okozzon káros rögösödést, ne porosítsa a talajt,
- segítse elő a talaj szervesanyag-tartalmának növekedését,
- a herbicides beavatkozások és a mechanikai gyomszabályozás hatékonysága javuljon,
- tartós lazító hatást eredményezzen a mélyebb rétegekben,

- csökkentse az üzemanyag felhasználást,
- törekedni kell az egyes műveletek minél tökéletesebb gyomirtó hatásának elérésére,
- serkentő hatása legyen a talaj biológiai aktivitására,
- vízmegőrző hatással rendelkezzen.

Az alacsony intenzitású, passzív művelőelemes gépekkel végzett talajművelési módokat kell előtérbe helyezni. Aktív művelőelemes eszközök használata csak szélsőséges talajviszonyok esetén engedhető meg. A talajművelés során törekedni kell az optimális időpontban a legkedvezőbb feltételek megléte esetén történő munkavégzésre. A gépek kiválasztásakor priorálni kell a több művelőelemet tartalmazó (kapcsolt művelőelemes), lezáró egységgel ellátott eszközöket. A szántás, különösen a mélyszántás, ritkított gyakorisággal, és lehetőleg váltva forgató ekével elvégzendő művelet. Tárcsás művelőeszközök nem optimális talajállapotnál történő használata kerülendő.

Az egyes műveletek elvégzésénél az alábbi kritériumokat kell szem előtt tartani:

Tarlóhántás

Előfeltétel: a növényi maradványok megfelelő méretre történő szecskázása és egyenletes terítése a szerves anyagok minél intenzívebb mineralizációja érdekében

Időpontja: a növényi kultúra betakarítását követő 7 napon belül

Jellemzők: mélysége maximum 10 cm,
a vetési irányra 15-20°-os szögben végezve

Talajvédő funkciója: a talaj nedvességtartalmának megőrzése,
a talaj hőforgalmának szabályozása,
mechanikai gyomirtás, gyomszabályozás,
tarlómaradványok tarlóba keverése

Eszköze: teljes talajfelszínt művelő, egymással átfedésben lévő kapákkal szerelt szántóföldi kultivátor lezáró egységgel

Tarlóápolás

Előfeltétel: megfelelő talajnedvesség tartalom, mivel száraz viszonyok között előtérbe kell helyezni a talajban lévő víz megőrzését.

Időpontja: a művelt terület felgyomosodásakor

Jellemzők: 2-5 cm-rel mélyebb, mint az előző művelés,
az előző művelési irányra 10-20°-os szögben végezve

Talajvédő funkciója: mechanikai gyomirtás, gyomszabályozás,
tarlómaradványok keverése,
biológiai folyamatok felgyorsítása a talaj felső rétegében

Eszköze: teljes talajfelszínt művelő, egymással átfedésben lévő kapákkal szerelt szántóföldi kultivátor lezáró egységgel

Alapművelés

Szántás alkalmazásával

Előfeltétel: megfelelő talajnedvesség tartalom

Időpontja: a növényi kultúra vetéséhez igazodva

Jellemzők: talajtípustól és a természetben kívánt növény igényétől
függően 20-28 cm mélységben,
lehetőleg váltva forgató, de mindenképpen energiatakarékos és jól porhanyító kormánylemezzel ellátott ekével,
előnyben kell részesíteni a két rétegben művelő ekék, valamint a kapcsolt elmunkáló egységek alkalmazását

Talajvédő funkció: kíméletes, egyenletes felszíni forgatás,
a művelést akadályozó növényi részek mélyebb rétegekbe történő juttatása

Eszköze: váltva forgató eke speciális kormánylemezzel, lezáró és egyéb egységekkel

Szántás nélkül

Előfeltétel: megfelelő talajnedvesség tartalom

Időpontja: a növényi kultúra vetéséhez igazodva
Jellemzők: talajtípustól és a természeteni kívánt növény igényétől függően 15-20 cm mélységben,
Talajvédő funkció: a növények számára megfelelő talajállapot elérése, a talaj szerkezetébe történő legkisebb beavatkozással
Eszköze: teljes talajfelszín művelő, egymással átfedésben lévő kapákkal szerelt szántóföldi kultivátor lezáró egységgel.

Alapművelés elmunkálása

Csak szélsőséges talajállapotok esetén!
Talajvédő funkció: elhagyásával csökkenthető a talaj taposása, túlművelése
Eszköze: profilos mezőgazdasági henger

Vetőágy készítés

Előfeltétel: a természetett növény igényéhez is igazodóan a legoptimálisabb talajnedvességi állapot a munkavégzésre
Időpont: a vetőgép típusától függően vetés előtt 5-30 nappal
Jellemzők: egymenetes, pontosan beállított művelési mélységet tartása, talaj kapilláris rendszerét a teljes művelt felületen megszüntetése, teljes felületen mechanikai gyomirtást végzése, megfelelően tömörítő, aktív rögrendezést végzése
Talajvédő funkció: a talaj taposását minimalizáló, optimális rögrakciót kialakító beavatkozás
Eszköze: ún. kompaktor, amely az alábbi tulajdonságokkal rendelkezik: kettős váz, másodlagos váz fokozatmentes állíthatósága, egymást átfedő kultivátor kaparendszer, megfelelő tömegesség: függesztett munkagépnél min. 350 kg/1 m munkaszélesség, féligfüggesztett eszköznél 650 kg/1 m munkaszélesség.

Vetés

Előfeltétel: jól megüledett, beérett magágy
Időpont: a természetett növény igényének megfelelően a növény-egészségügyi és gyomosodási jellemzők alakulásának figyelembe vételével
Jellemzők: pontos magmennyiség lefordás és kijuttatás, pontosan beállított művelési mélység tartása, talaj kapilláris rendszerének a teljes művelt felületen történő megszüntetése, teljes felületen mechanikai gyomirtást végzése a vetéssel egyidőben, szórt vetéskép kialakítása, a vetési időket a helyi adottságokhoz kell igazítani, hogy a kártevők, kórokozók és a gyomnövények okozta kockázat a legkisebb legyen
Talajvédő funkció: növényvédelmi beavatkozások számát csökkentő hatás, növényállománnyal egyenletesen borított talajfelszín kialakítása
Eszköze: kultivátorelemes csoroszllyákkal ellátott vetőgép lezáró egységgel

Vetés lezárása

Előfeltétel: csak száraz talajviszonyok mellett, a talajtípus figyelembe vételével alkalmazandó
Időpont: szükség esetén a növény vetését követően azonnal
Jellemzők: elegendő tömörítő hatás, megfelelő talajfelszín kialakítása
Talajvédő funkció: nedvesség megőrzése, talajfelszín felületének növelése, talajromboló hatások csökkentése
Eszköze: nehéz profilos mezőgazdasági henger

Melioratív jellegű mélylazítás

Előfeltétel: a vetésforgóba illesztve, a mélyen gyökerező növények előtt
Időpont: talajtípustól függően 3-5 év
Jellemzők: 40-60 cm mélységben a vízzáró réteg elhelyezkedésétől függően, erős vakonddrénező hatás
Talajvédő funkció: robbantó hatás minimálisra csökkentése, tartamhatás,

Eszköze: hantképződés minimálisra csökkentése
vakondrévező mélylazítók

6. pályázatok elbírálásának szempontrendszere:

Megnevezés	Adható pontszám
<u>Vidéki foglalkoztatáshoz hozzájárulás az adott településen – több település esetén az átlag figyelembevételével - (munkanélküliségi ráta figyelembevétele)</u>	
- országos átlag alatt vagy egyenlő	2
- azt meghaladja 10 %-al	4
- 20%-al	7
- 30%-al	10
Kedvezőtlen adottságú térségben való gazdálkodás	
-hegyvidéki, dombvidéki térségek	5
-alacsony termőképességű, gyenge földterület (17 AK alatt)	5
-egyéb, környezetvédelmi korlátozás (védett természeti terület, felszín alatti vízbázisvédelmi terület stb.)	5
-2 vagy több tényező együttes fennállása	10
<u>A gazdaság területének környezeti érzékenysége</u>	
- deflációnak kitett talajok	15
- erózióknak kitett talajok	15
- mindkettő megléte	25
<u>Agrár-környezetvédelmi célprogramban a pályázó (300 ha-os területi korlát figyelembevételével)</u>	
- területének kevesebb mint 50 %-ával vesz részt	4
- területének több mint 50%-ával vesz részt	7
- teljes területével vagy 300 ha területtel vesz részt	15
<u>Piaci kapcsolat, értékesítés megléte</u>	
- Terméktanács tagja	5
- Értékesítési szövetkezetnek (TÉSZ vagy BÉSZ) tagja	5
- Terméktanács és Értékesítési szövetkezet tagja	10
A pályázó rendelkezik a pályázati kiírásban megjelölt szakértővel kötött	
- megbízási szerződéssel	30
Összesen	100

7.A pályázathoz kapcsolódó adatlap:

- TÉSZ, BÉSZ tagság
- Szakértővel kötött szerződés

**Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program
(NAKP)
Az Érzékeny Természeti Területek mintaterületein bevezetett
célprogramok pályázati előírásai**

1. A célprogram célja

Az természetvédelmi értékek megőrzését elősegítő speciális, adott térségekben alkalmazandó gazdálkodási módszerek elősegítése.

2. A támogatás mértéke

Lásd 2. számú pályázati adatlap megfelelő sorait.

3. Általános előírások

- 5 évre szóló talajvizsgálat elvégzése és az eredmények figyelembevétele a tápanyag-gazdálkodás során
- A tevékenységekről gazdálkodási napló – táblatorzskönyv – vezetése, mely naplónak tartalmaznia kell az alapvető gazdálkodási jellemzőket, adatokat (támogatási szerződéssel kerül kiküldésre minden nyertes pályázónak)
- A pályázó vállalja a célprogram végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.
- 5 évre érvényes agrár-környezetgazdálkodási terv készítése, illetve készíttetése a szerződéskötéstől számított egy éven belül. Amennyiben a gazdálkodó már rendelkezik ilyen tervvel, annak megújítása indokolt lehet. A minisztérium a pályázatok beadásának határidejéig hivatalos honlapján közzéteszi a terv formai és tartalmi követelményeit.
- A sikeres pályázóknak legalább egyszer, a minisztérium által szervezett agrár-környezetgazdálkodási képzési programban kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium a későbbiekben ad tájékoztatást.
- A célprogramba bevont teljes területen okszerű védekezés kell folytatnia a gyomnövények ellen, az agresszív fajok irtása kötelező.
- A célprogramba bevont táblához kapcsolódó árkok, mezsgyék, útszegélyek hulladékmentesen, és gyommentesen tartása.

Szántó területek művelése során a következő általános feltételek betartása kötelező:

- altalajjavítás, talajjavítás, melioráció és drénezés nem végezhető;
- tarló és szalma égetése nem megengedett;
- csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási, aratási módszerek és technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
- pillangósok betakarítás során vadriasztó lánc használata szükséges;
- a támogatás időtartama alatt a meglévő fasorok, erdősávok, idős fák megőrzése (telepítés esetén őshonos fa és cserjefajok használata);
- a területhasználó köteles az általa használt területen az esetlegesen ott található szemetet saját költségén eltávolítani;
- a növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a művelt területen hozható létre;
- a betakarított terményt a lehető leghamarabb el kell szállítani a tábláról, tartós depónia nem létesíthető, a tarlókántást közvetlenül a betakarítás után kell elvégezni;
- ideiglenes és állandó létesítmények felállítása a Nemzeti Park Igazgatóságával történő konzultáció alapján lehetséges;
- telephelyek, kazlak tényleges tűzveszélyeztetése esetén az alábbi módon kell eljárni:
 - a körbeszántás távolsága a fentiekéntől maximálisan 50 m-re lehet,
 - a szántás szélessége maximálisan 5m,
 - a tűzveszély elmúlása után legkésőbb 24 órán belül (felázott talaj esetében száradás után) a durva szántást fel kell tárcsázni, majd simítózni;

- a területhatár megjelölése csak természetes anyagokkal (faoszlopok) történhet;
- a vonatkozó előírások alapján a területre természetvédelmi célú agrár-környezetvédelmi üzemi gazdálkodási terv készítése, amelyet a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság hagy jóvá.
- részvétel az agrár-környezetgazdálkodási képzési programban, a szerződött időszakban legalább 1 alkalommal;
- évente talajvizsgálat elvégzése és arra alapozott tápanyag-utánpótlási terv készítése.

Gyepterületek művelése során a következő általános feltételek betartása kötelező:

- a gazdálkodó vállalja a gyepterület rendeltetésszerű használatát, a kiindulási művelési ágtól eltérő hasznosítás nem megengedett;
- altalajjavítás, talajjavítás, melioráció és drénezés, vízelvezetés és öntözés nem végezhető;
- növényvédőszer használata nem megengedett;
- mechanikai jellegű ápolási munkák csak korlátozottan, az üzemterv szerint végezhetők;
- gépi munkákat csak akkor lehet végezni, ha a talaj nedvességtartalma miatt nem keletkeznek felszíni sérülések a gyeprétegben;
- a kaszálást követően a bálázást és a széna lehordást minél hamarabb, csapadékos időszak kivételével legfeljebb 1 hónapon belül el kell végezni;
- legeltetni csak szarvasmarhával, juhval, lóval, bivallyal, kecskével és szárnnyal lehet, szárnyas és sertés legeltetése nem megengedett;
- minden gépi munka csak a talajfelszín károsítása nélkül végezhető;
- égetés nem megengedett;
- csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási, aratási módszerek és technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
- betakarítás során vadriasztó lánc használata szükséges;
- a támogatás alatt a meglévő fasorok, erdőszávok, idős fák megőrzése, pótlás csak őshonos fajokkal;
- a területhasználó köteles az általa használt területen az esetlegesen ott található szemetet saját költségén eltávolítani;
- a gyepterülettel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a művelt területen hozható létre;
- a gyepterületen újonnan megtelepedő cserje és fajokot más növényzet károsodása nélkül folyamatosan el kell távolítani; a gyepterület határán az őshonos fa és cserjecsoportok elszórt foltokban és sávokban meghagyhatók;
- ideiglenes és állandó létesítmények (delelő, itató helyek, stb.) felállítása a Nemzeti Park Igazgatóságával történő konzultáció alapján, az üzemtervben jóváhagyott helyeken lehetséges;
- telephelyek, kazlak tényleges tűzveszélyeztetése esetén az alábbi módon kell eljárni:
 - a körbeszántás távolsága a fentiekéntől maximálisan 50 m-re lehet,
 - a szántás szélessége maximálisan 5m,
 - a tűzveszély elmúlása után legkésőbb 24 órán belül (felázott talaj esetében száradás után) a durva szántást fel kell tárcsázni, majd simítózni;
- a terület- illetve táblahatárok jelölése csak természetes anyagokkal történhet, illetve később kialakuló facsoportokkal, természetes anyagokkal történhet;
- a vonatkozó előírások alapján a területre természetvédelmi célú agrár-környezetvédelmi üzemi gazdálkodási terv készítése, amelyet a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság hagy jóvá;
- kötelező részvétel az agrár-környezetgazdálkodási képzési programban a szerződött időszakban legalább 1 alkalommal.

4. pályázatok elbírálásának szempontrendszere:

Megnevezés	Adható pontszám
<u>Vidéki foglalkoztatáshoz hozzájárulás az adott településen – több település esetén az átlag figyelembevételével - (munkanélküliségi ráta figyelembevétele)</u>	
- országos átlagot kevesebb, mint 10 %-kal haladja meg	4
- több, mint 10 %-kal haladja meg	6
- több, mint 20 %-kal haladja meg	8
- több, mint 30 %-kal haladja meg	10
Kedvezőtlen adottságú térségben való gazdálkodás és környezeti érzékenység	
- hegyvidéki, dombvidéki térségek	12
- alacsony termőképességű, gyenge földterület (22 AK alatt)	12
- egyéb, környezetvédelmi korlátozás (védett természeti terület, felszín alatti vízbázis-védelmi terület stb.)	12
- 2 vagy több tényező együttes fennállása	25
<u>Agrár-környezetvédelmi célprogramban a pályázó (300 ha-os területi korlát figyelembevételével)</u>	
- területének több, mint 25 %-ával vesz részt	3
- területének több, mint 50%-ával vesz részt	6
- teljes területével vagy 300 ha területtel részt vesz	10
<u>Piaci kapcsolat, értékesítés megléte</u>	
- Terméktanács tagja	3
- Termelői szövetkezetnek (TÉSZ vagy BÉSZ) tagja	3
- Terméktanács és Értékesítési szövetkezet tagja	5
<u>Szakirányú végzettség vagy akkreditált szakszakértővel kötött szerződés megléte</u>	
igen	10
<u>Gazdaság területének természetvédelmi értékei a célprogram szempontjából (Nemzeti Park Igazgatóság mellékelt véleményezése alapján)</u>	
kevésbé értékes terület	15
értékes terület	25
kiemelten értékes terület	45
Összesen	100

5. A pályázathoz kapcsolódó adatlap:

- TÉSZ, BÉSZ tagság
- Gazdaság területének természetvédelmi értékei a célprogram szempontjából (Nemzeti Park Igazgatóság mellékelt véleményezése alapján)
- Szakértővel kötött szerződés

F.12.01.-05. Érzékeny Természeti Területek célprogram - Bodrogköz ÉTT mintaterület alprogram -

Terület lehatárolása

Az ÉTT

északi határa az országhatár Bodrog és Tisza folyók közé eső része;

keleti határa Borsod-Abaúj-Zemplén megye határa, az országhatár és a Tisza találkozási pontjától a Bodrog és a Tisza találkozási pontjáig;

nyugati határa a Bodrog folyó;

nem tartozik a „Bodrogköz” ÉTT mintaterületbe a Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet területe. (Lehatárolva a Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 7/1986. (VIII. 21.) OKTH rendelkezésben és a Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet bővítéséről szóló 27/1993. (XI. 23.) KTM rendeletben.)

[„Bodrogköz, Kopaszhegy” ÉTT mintaterület területe, azaz Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Olaszliszka, Rakamaz, Sáradsadány, Szegi, Szegilong, Tarcál, Timár, Tokaj, Vámosújfalud, Viss, Zalkod települések területe.]

Bodrogköz település listája – területi lehatárolás:

Megye	Településkód	Település
Borsod- Abaúj-Zemplén	30784	Bodrogkeresztúr
Borsod- Abaúj-Zemplén	33808	Bodrogkisfalud
Borsod-Abaúj-Zemplén	31778	Olaszliszka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	14739	Rakamaz
Borsod-Abaúj-Zemplén	20516	Sáradsadány
Borsod-Abaúj-Zemplén	33817	Szegi
Borsod-Abaúj-Zemplén	31510	Szegilong
Borsod-Abaúj-Zemplén	21740	Tarcál
Szabolcs-Szatmár-Bereg	24475	Timár
Borsod-Abaúj-Zemplén	18306	Tokaj
Borsod-Abaúj-Zemplén	15149	Vámosújfalud
Borsod-Abaúj-Zemplén	05096	Viss
Borsod-Abaúj-Zemplén	15617	Zalkod

Választható gazdálkodási formák és azok speciális előírásai

szántóföldi művelés:

F.12.01. Sávós, mozaikos élőhely-fejlesztés

- a szántóterületen lucerna, vöröshere, fehérhere (összefoglaló néven: pillangósok) termesztése folyhat a kezelési üzemtervben meghatározott szélességű sávokban;
- a pillangósok termőterületei az üzemtervben meghatározott fűmagkeverékkel felülvetett sávokkal váltakoznak a szerződés tárgyát képező teljes területre vetítve rendre 80-20% arányban. A sávok méretét és sűrűségét a szerződésben meghatározott terület méretének figyelembevételével az üzemtervben kell meghatározni.
- a fűmaggal vetett sávokat a természeti területekről, vagy természetes gyepekből származó szaporítóanyagokkal kell gazdagítani az alábbiak szerint:
 - a fűvel vetett sávokat a szántóföldi gyomok magérlelése előtt le kell kaszálni;
 - csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási és az aratási módszerek és technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
 - a lekaszált és bebálázott szénát a területről 1 hónapon belül le kell hordani;
 - méretétől és területétől függően a fűvel vetett sáv legalább 20, legfeljebb 40 %-át az üzemterv szerint meghatározott évenkénti váltakozásban és ugyancsak az üzemtervben meghatározott természeti területnek minősülő vagy természetesen gyepületről származó, közvetlenül magérés előtt vágott szénával, vagy innen gyűjtött maggal meg kell szórni (a magok begyűjtéséhez kombájn is alkalmazható).
- az első kaszálás, illetve betakarítás elhalasztása július 15-e utánra, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése észlelt;
- az első kaszálás, illetve betakarítás végrehajtása legkésőbb július 15-ig, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése nem észlelt;

- földön fészkelő védett madárfajok fészkének megtalálása esetén
 - 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen;
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanságát a költés és a fiókaelvezetés befejeztéig biztosítani kell;
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell az illetékes Bükki Nemzeti Park munkatársainak.
- növényvédő szerek alkalmazása kizárólag a lucerna-, vöröshere-, fehérheretermő sávokban megengedett;
- csak környezetkímélő, gyorsan elbomló szelektív növényvédő szerek alkalmazhatók
- gyomirtó szerek évente legfeljebb egyszeri, a pillangós haszonkultúrát érintő alkalmazása;
- vízfolyások 5 m-es sávjában növényvédő szer és műtrágya használat nem megengedett;
- vegyszerhasználat mellőzése a táblaszegélyeken (1-2 m);
- trágyázni kizárólag a lucerna-, vöröshere-, fehérheretermő sávokban szabad;
- műtrágya használata legfeljebb 80 kg/ha vegyes hatóanyag mennyiségben megengedett, szerves, illetve zöldtrágya használata javasolt;
- szerves trágya csak legeltetés során kerülhet a gyepre, gépi kijuttatás nem engedélyezett;
- a területen altalajjavítás, talajjavítás, melioráció, drénezés, öntözés nem végezhető; a keletkező vizek megőrzendők, a felszíni vizeket elvezetni, a talajvíz csökkenését eredményező tevékenységet végezni tilos;
- a területen – a pillangósok termőterületét leszámítva – gépi művelés a kaszálás, a betakarítás és a széna, illetve magszórás kivételével nem végezhető
- nedves talajviszonyok mellett a talaj szerkezetét és a növényzetet károsító agrotechnikát nem lehet alkalmazni (nehéz gépekkel történő kaszálás, betakarítás, stb.)
- a területen az égetés tilos
- sertés legeltetése nem megengedett;
- szárnyas legeltetése esetén legfeljebb 50 házilúd / ha legeltetése engedélyezett;
- legeltethető állatlétszám: ajánlott 0,2 számosállat/ha; max. 1 számosállat/ ha.
- csak szabad legeltetés folytatható, napi adagolással úgy, hogy a gyep fenntartható használatát biztosítani kell a gyep megújuló képességét és a legeltetett állatok zöldfüfogyasztását figyelembe véve.

F.12.02. Ligetes gyümölcsény* -mozaikok kialakítása

- a szántóterületen lucerna, vöröshere, fehérhere (összefoglaló néven: a pillangósok) termesztése folyhat a kezelési üzemtervben meghatározott szélességű sávokban.
- a pillangósok termőterületei az üzemtervben meghatározott fűmagkeverékekkel felülvetett, illetve magról, vagy csemetéről szaporított gyümölcsényekkel váltakoznak a szerződés tárgyát képező teljes területre vetítve rendre 20-20-60% arányban.
- a fűmaggal vetett sávokat a természeti területekről, vagy természetes gyepekből származó szaporítóanyagokkal kell gazdagítani az alábbiak szerint:
 - a fűvel vetett sávokat a szántóföldi gyomok magérlelése előtt le kell kaszálni.
 - csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási és az aratási módszerek és technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
 - a lekaszált és bebálázott szénát a területről 1 hónapon belül le kell hordani;
 - méretétől és területétől függően a fűvel vetett sáv legalább 20, legfeljebb 40 %-át az üzemterv szerint meghatározott évenkénti váltakozásban és ugyancsak az üzemtervben meghatározott természeti területnek minősülő vagy természet szerű gyepterületről származó, közvetlenül magérés előtt vágott szénával, vagy innen gyűjtött maggal meg kell szórni (a magok begyűjtéséhez kombájn is alkalmazható).
- az első kaszálás, illetve betakarítás elhalasztása július 15-e utánra, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése észlelt;
- az első kaszálás, illetve betakarítás végrehajtása legkésőbb július 15-ig, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése nem észlelt;
- földön fészkelő védett madárfajok fészkének megtalálása esetén
 - 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen;
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanságát a költés és a fiókaelvezetés befejeztéig biztosítani kell;

* Gyümölcsfákból és őshonos fafajokból álló elegyes liget vagy erdő.

- a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell az illetékes Bükki Nemzeti Park munkatársainak.
- a gyümölcsényeket magról vetett vadalanysokkal, illetve magról szaporítható haszongyümölcsökkel (szilva, dió, stb.) vagy csemetékkel kell beültetni úgy, hogy a fás ligetes terület legalább 60%-a gyümölcsökből, míg a maradék 40% őshonos cserjékből és fák-ból álljon. Az elegyes cserjék és őshonos fafajok aránya legalább a fás területek 20 %-ára terjedjen ki.
- cserjés sávokat a terület adottságainak megfelelő őshonos cserjék magjaival kell bevetni, vagy ilyen csemetéket kell ültetni az üzemtervben meghatározott mértékben és módon.
- a gyümölcsényeket helyben oltással kell kialakítani. E célra a szaporító anyagot a területen található gyümölcsény-maradványokból, vagy a Sárospataki Rákóczi Múzeum által végzett fajmentésből kell származniuk.
- a területen gépi művelés a kaszálás, a betakarítás és a szénaszórás kivételével nem végezhető
- nedves talajviszonyok mellett a talaj szerkezetét és a növényzetet károsító agrotechnikát nem lehet alkalmazni (nehéz gépekkel történő kaszálás, betakarítás, stb.)
- a területen az égetés tilos
- növényvédő szerek alkalmazása kizárólag a lucerna-, vöröshere-, fehérheretermő sávokban megengedett;
- csak környezetkímélő, gyorsan elbomló szelektív növényvédő szerek alkalmazhatók (a 7. sz. mellékletben szereplő sárga és zöld kategóriás szerek, az ott megjelölt korlátozásokkal);
- gyomirtó szerek évente legfeljebb egyszeri, a pillangós haszonkultúrát érintő alkalmazása;
- vízfolyások 5 m-es sávjában növényvédő szer és műtrágya használat nem megengedett;
- vegyszerhasználat mellőzése a táblaszegélyeken (1-2 m);
- trágyázni kizárólag a lucerna-, vöröshere-, fehérheretermő sávokban szabad
- műtrágya használata legfeljebb 80 kg/ha vegyes hatóanyag mennyiségben megengedett, szerves, illetve zöldtrágya használata javasolt;
- szerves trágya csak legeltetés során kerülhet a gyepre, gépi kijuttatás nem engedélyezett;
- a területen altalajjavítás, talajjavítás, melioráció, drénezés, öntözés nem végezhető; a keletkező vizek megőrzendők, a felszíni vizeket elvezetni, a talajvíz csökkenését eredményező tevékenységet végezni tilos
- a cserjés sávokban a kaszálás tilos
- sertés legeltetése nem megengedett;
- szárnyas legeltetése esetén legfeljebb 50 házilúd / ha legeltetése engedélyezett;
- legeltethető állatlétszám: ajánlott 0,2 számosállat/ha; max. 1 számosállat/ ha.
- legeltetéses hasznosítás esetén villanypásztorral vagy állandó kerítéssel biztosítani kell a cserjés sávok lelegelés elleni védelmét;
- csak szabad legeltetés folytatható, napi adagolással úgy, hogy a gyeper fenntartható használatát biztosítani kell a gyeper megújuló-képességét és a legeltetett állatok zöldfüfogyasztását figyelembe véve.

Gyepgazdálkodás

F.12.03. Sávos, mozaikos élőhely-fejlesztés rontott gyepen**

- a területen lucerna, fehérhere, vöröshere (összefoglaló néven: a pillangósok) termesztése folyhat a kezelési üzemtervben meghatározott szélességű sávokban.
- a pillangósok termőterületei az üzemtervben meghatározott fűmagkeverékkel felületet, illetve magról, vagy csemetéről szaporított cserjesávokkal váltakoznak a szerződés tárgyát képező teljes területre vetítve rendre 50-35-15% arányban.
- a fűmaggal vetett sávokat a természeti területekről, vagy természetes gyepekből származó szaporítóanyagokkal kell gazdagítani az alábbiak szerint:
 - a fűvel vetett sávokat a szántóföldi gyomok magérlelése előtt le kell kaszálni.
 - a lekaszált szénát az általános előírásoknál megadott módon kell a területéről lehordani;
 - méretétől és területétől függően a fűvel vetett sáv legalább 20, legfeljebb 40 %-át az üzemterv szerint meghatározott évenkénti váltakozásban és ugyancsak az üzemtervben meghatározott természeti területnek minősülő vagy természeteszerű gyepterületről származó, közvetlenül magérés előtt vágott

** A Bodroghöz egyik jellegzetessége, hogy számos helyen a gyepet művelési ágváltás nélkül feltörték, és most szántóként hasznosítják. E csomagok elsősorban az ilyen jellegű területekre vonatkoznak.

szénával, vagy innen gyűjtött maggal meg kell szórni (a magok begyűjtéséhez kombájn is alkalmazható).

- az első kaszálás, illetve betakarítás elhalasztása július 15-e utánra, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése észlelt;
 - az első kaszálás, illetve betakarítás végrehajtása legkésőbb július 15-ig, amennyiben haris (*Crex crex*) fészkelése nem észlelt;
 - földön fészkelő védett madárfajok fészkeinek megtalálása esetén
 - 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen,
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanágát a költés és a fiókaelvezetés befejeztéig biztosítani kell;
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell az illetékes Bükki Nemzeti Park munkatársainak.
 - a cserjés sávokat a terület adottságainak megfelelő őshonos cserjék magjaival kell bevetni, vagy ilyen csemetéket kell ültetni az üzemtervben meghatározott mértékben és módon.
 - növényvédő szerek alkalmazása kizárólag a lucerna-, vöröshere-, fehérheretermő sávokban megengedett;
 - csak környezetkímélő, gyorsan elbomló szelektív növényvédő szerek alkalmazhatók (a 7. sz. mellékletben szereplő sárga és zöld kategóriás szerek, az ott megjelölt korlátozásokkal);
 - gyomirtó szerek évente legfeljebb egyszeri, a pillangós haszonkultúrát érintő alkalmazása;
 - vízfolyások 5 m-es sávjában növényvédő szer és műtrágya használat nem megengedett;
 - vegyszerhasználat mellőzése a táblaszegélyeken (1-2 m);
 - műtrágyázás nem megengedett
 - szerves trágya csak legeltetés során kerülhet a gyepre, gépi kijuttatás nem engedélyezett;
 - a területen altalajjavítás, talajjavítás, melioráció, drénezés, öntözés nem végezhető; a keletkező vizek megőrzendők, a felszíni vizeket elvezetni, a talajvíz csökkenését eredményező tevékenységet végezni tilos
 - a területen – a pillangósok termőterületét leszámítva – gépi művelés a kaszálás, a betakarítás és a széna, illetve magszórás kivételével nem végezhető
 - nedves talajviszonyok mellett a talaj szerkezetét és a növényzetet károsító agrotechnikát nem lehet alkalmazni (nehéz gépekkel történő kaszálás, betakarítás, stb.)
 - a területen az égetés tilos
 - a cserjés sávokban a kaszálás tilos
 - sertés legeltetése nem megengedett;
 - szárnyas legeltetése esetén legfeljebb 50 házilúd / ha legeltetése engedélyezett;
 - legeltethető állatlétszám: ajánlott 0,2 számosállat/ha; max. 1 számosállat/ ha.
 - legeltetési hasznosítás esetén villanypásztorral vagy állandó kerítéssel biztosítani kell a cserjés sávok lelegetés elleni védelmét;
 - csak szabad legeltetés folytatható, napi adagolással úgy, hogy a gyep fenntartható használatát biztosítani kell a gyep megújulóképességét és a legeltetett állatok zöldfüfogyasztását figyelembe véve.
-

F.13.01.-04 Érzékeny Természeti Területek célprogram – „Mosoni-sík” alprogram

Mosoni-sík település lista

megye	településkód	település
Győr-Moson-Sopron	29805	Bezenye
Győr-Moson-Sopron	17905	Hegyeshalom
Győr-Moson-Sopron	29221	Jánossomorja
Győr-Moson-Sopron	31839	Újrónafő
Győr-Moson-Sopron	19239	Levél
Győr-Moson-Sopron	04783	Mosonmagyaróvár
Győr-Moson-Sopron	28149	Mosonszolnok
Győr-Moson-Sopron	26587	Rajka
Győr-Moson-Sopron	18412	Várbalog

Választható gazdálkodási formák és azok előírásai:

F.13.01. Szántóföldi növénytermesztés

- műtrágyázás max. 80 kg/ha N hatóanyaggal, talajbaktérium készítmények használhatók, a kijuttatás mindkét esetben ősszel, ill. április 15-e előtt lehetséges;
- rovarkártevők elleni védekezéskor virágzáskor méhkímélő technológiát kell alkalmazni;
- sorköz-kultivátorozás május 1. után nem végezhető;
- öntözés nem megengedett;
- égetés nélküli tarlóhántást közvetlenül (max. 5 nap) a termény betakarítása után kell elvégezni, majd a vetés előtti szántásig a tarlót műveletlenül kell hagyni;
- vetésforgó alkalmazása:
 - évelő pillangósok vetése min. 20%-ban kötelező akár az összes területre évente vonatkozóan, akár a vetésforgóra értelmezve;
 - kapás kultúrák aránya a fentiekhez hasonlóan nem haladhatja meg a 20%-ot,
 - a támogatott terület min. 10%-án őszi repcét kell vetni az előzőek szerinti ütemezésben, további 50%-on őszi vetésű növényeket kell vetni;
- szántóterület szegély meghagyása (legalább 15 méter):
 - éves parlagoltatása (augusztus 1.-től augusztus 1.-ig).
 - július 15 és augusztus 30 között egy alkalommal legalább 20 cm magas szárzúzás
 - a szegély nem kaszálható és nem égethető;
- kukoricaszár fennhagyása február 28.-ig, 20 m széles szegélyben;
- vegyszerfelhasználás esetén a következő hatóanyagok nem megengedettek:
 - gyomirtó szerek: 2,4-D, atrazin, linuron, trifluralin, cianazin, alaklór,
 - gombaölő szerek: maneb, cineb, benomil, mankoceb, metiram, TMTD, triadimefon;
- repcében fellépő károsítók ellen legkésőbb április 30-ig lehet védekezni.

F.13.02. Szántóföldi növénytermesztés tűzokvédelemmel

- műtrágyázás max. 80 kg/ha N hatóanyaggal, talajbaktérium készítmények használhatók, a kijuttatás mindkét esetben ősszel, ill. április 15-e előtt lehetséges;
- rovarkártevők elleni védekezéskor virágzáskor méhkímélő technológiát kell alkalmazni;
- sorköz-kultivátorozás május 1. után nem végezhető;
- öntözés nem megengedett;
- égetés nélküli tarlóhántást közvetlenül (max. 5 nap) a termény betakarítása után kell elvégezni, majd a vetés előtti szántásig a tarlót műveletlenül kell hagyni;
- vetésforgó alkalmazása:
 - évelő pillangósok vetése min. 20%-ban kötelező akár az összes területre évente vonatkozóan, akár a vetésforgóra értelmezve;

- kapás kultúrák aránya a fentiekhez hasonlóan nem haladhatja meg a 20%-ot,
- a támogatott terület min. 10%-án őszi repcét kell vetni az előzőek szerinti ütemezésben, további 50%-on őszi vetésű növényeket kell vetni;
- szántóterület szegély meghagyása (legalább 15 méter):
 - éves parlagoltatása (augusztus 1.-től augusztus 1.-ig).
 - július 15 és augusztus 30 között egy alkalommal legalább 20 cm magas szárzúzás
 - a szegély nem kaszálható és nem égethető.
- kukoricaszár fennhagyása február 28.-ig, 20 m széles szegélyben.
- vegyszerfelhasználás esetén a következő hatóanyagok nem megengedettek:
 - gyomirtó szerek: 2,4-D, atrazin, linuron, trifluralin, cianazin, alaklór,
 - gombaölő szerek: maneb, cineb, benomil, mankoceb, metiram, TMTD, triadimefon;
- repcében fellépő károsítók ellen legkésőbb április 30-ig lehet védekezni;
- védőzóna kialakítása a fészekvédelem érdekében:
 - a tűzok fészkeinek megtalálása esetén 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen,
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanságát a költés és a fiókaelvezetés befejeztéig biztosítani kell,
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell a Nemzeti Park munkatársainak.

F.13.03. Lucernatermesztés tűzokvédelem mellett

- a telepített lucernát a támogatás időtartama alatt fenn kell tartani;
 - műtrágyázást csak ősszel, vagy március 31. előtt végezhető;
 - rovarölő vegyszerezés virágzási időben csak méhkimélő technológiával végezhető;
 - vegyszerezés április 1-től június 30-ig csak légi úton történhet;
 - öntözés nem megengedett;
 - kaszálásnál hatékony vadriasztó használata kötelező. A kaszálást szakaszolással a tábla közepétől indulva kifelé kell végezni;
 - a táblaszegély 6 méter széles sávjában a lucernát lábbon kell hagyni;
 - védőzóna kialakítása a fészekvédelem érdekében:
 - a tűzok fészkeinek megtalálása esetén 50 x 50m-es védőzónát kell hagyni, majd a munkát 400-500 m távolságon belül 2-3 órára szüneteltetni kell,
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelenteni kell a Nemzeti Park munkatársainak,
 - a védőzóna és 50 m-es körzetének zavartalanságát a költés és a fiókanevelés befejezéséig
-

**Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program
(NAKP)
A Zonális kísérleti célprogramok bevezetett
pályázati előírásai**

1. A célprogram célja

Az természetvédelmi értékek megőrzését elősegítő speciális, adott térségekben alkalmazandó gazdálkodási módszerek elősegítése.

2. A támogatás mértéke

Lásd 2. számú pályázati adatlap megfelelő sorait.

3. Általános előírások

- 5 évre szóló talajvizsgálat elvégzése és az eredmények figyelembevétele a tápanyag-gazdálkodás során
- A tevékenységekről gazdálkodási napló – táblatorzskönyv – vezetése, mely naplónak tartalmaznia kell az alapvető gazdálkodási jellemzőket, adatokat (támogatási szerződéssel kerül kiküldésre minden nyertes pályázónak)
- A pályázó vállalja a célprogram végrehajtásával kapcsolatos adatok szolgáltatását a minisztérium részére, továbbá hozzájárul ezek felhasználásához a program értékelése és továbbfejlesztése érdekében.
- 5 évre érvényes agrár-környezetgazdálkodási terv készítése, illetve készíttetése a szerződéskötéstől számított egy éven belül. Amennyiben a gazdálkodó már rendelkezik ilyen tervvel, annak megújítása indokolt lehet. A minisztérium a pályázatok beadásának határidejéig hivatalos honlapján közzéteszi a terv formai és tartalmi követelményeit.
- A sikeres pályázóknak legalább egyszer, a minisztérium által szervezett agrár-környezetgazdálkodási képzési programban kell részt vennie, melyek helyszínéről és időpontjáról a minisztérium a későbbiekben ad tájékoztatást.
- A célprogramba bevont teljes területen okszerű védekezés kell folytatnia a gyomnövények ellen, az agresszív fajok irtása kötelező.
- A célprogramba bevont táblához kapcsolódó árkok, mezsgyék, útszegélyek hulladékmentesen, és gyommentesen tartása.

4. A pályázatok elbírálásának szempontrendszere zonális célprogramok esetében:

Megnevezés	Adható pontszám
Piaci kapcsolat	
Terméktanács, TÉSZ, tenyésztő szervezet közül legalább kettőnek tagja	10
Terméktanács, TÉSZ vagy tenyésztő szervezet valamelyikének tagja	5
Nem tagja egyik szervezetnek sem	0
Kedvezőtlen adottságú térségben való gazdálkodás	
-nitrát direktíva által érintett település	10
-alacsony termőképességű, gyenge földterület (17 AK alatt)	10
-egyéb, környezetvédelmi korlátozás (védett természeti terület, vízbázisvédelmi terület stb.)	10
-2 vagy több tényező együttes fennállása	30

<u>Vidéki foglalkoztatáshoz hozzájárulás</u> <u>(munkanélküliségi ráta figyelembevétele)</u>	országos átlag alatt vagy egyenlő	5
	azt meghaladja 10 %-al	10
	20%-al	15
<u>A bejelentett területen folyó gazdálkodás az élővilág</u>	kiemelten	25
	mérsékelt	10
	nem számottevően szolgálja	5
<u>Agrár-környezetvédelmi célprogramban a pályázó</u>	teljes területével részt vesz	15
	területe több mint 50%-ával vesz részt	10
	területének több mint 25 %, kevesebb mint 50 %-ával vesz részt	7

Igazolás szükséges:

- Terméktanács, TÉSZ, BÉSZ tagság
- Gazdaság területének természetvédelmi értékei a célprogram szempontjából (Nemzeti Park Igazgatóság mellékelt véleményezése alapján)

G.01.01. Zonális kísérleti célprogram – Beregi ártér

Településlista

MEGYE	TELEPÜLÉS KÓDJA	TELEPÜLÉSEK
Szabolcs-Szatmár-Bereg	26091	Lónya
Szabolcs-Szatmár-Bereg	20668	Mátyus
Szabolcs-Szatmár-Bereg	04446	Tiszakerecseny
Szabolcs-Szatmár-Bereg	13541	Tiszaszalka
Szabolcs-Szatmár-Bereg	33747	Tiszavid
Szabolcs-Szatmár-Bereg	18324	Vásárosnamény-Gergelyugornya
Szabolcs-Szatmár-Bereg	17075	Jánd
Szabolcs-Szatmár-Bereg	29443	Gulács
Szabolcs-Szatmár-Bereg	20260	Tivadar
Szabolcs-Szatmár-Bereg	04312	Tarpa

G. 01.01. Legeltetéses ártéri gazdálkodás

- legeltető állattartásra alapozott gyephasznosítást kell folytatni. A legelő állattartó-képessége szerint a 0,5-1,2 számossalat /ha állatsűrűséget szarvasmarhával, lóval vagy juhval kell biztosítani;
- a legelőn csak a legeltetett állatok szerves trágyájára alapozott tápanyag-utánpótlás lehetséges;
- szükség szerint tisztító és gyomirtó kaszálás, illetve avas fű eltávolítás;
- 5 évente altalajlazítás végrehajtása a talajszerkezet és talajélet javításának céljából talajtani szakvélemény szerint indokolt esetben;
- gyepfeltörés, öntözés nem megengedett;
- égetés a területen tilos;
- az első kaszálásra legkorábban július 15-e után kerülhet sor, de védett és védelemre tervezett területeken illetve lápok védőterületein július 31-e után;
- nem szabad fogasolni a gyepkezelés során;

G. 01.02 Áttérés legeltetéses gazdálkodásra

- gyeptelepítés az illetékes Nemzeti Park által jóváhagyott fűmagkeverékkel;
- szántó művelési ágú terület átminősítése gyep művelési ágra;
- A G. 01. 01. pontban felsorolt intézkedések alkalmazása

G.02.01.-03 Zonális kísérleti célprogram – Békés-Csanádi hát

Településlista:

MEGYE	TELEPÜLÉS KÓDJA	TELEPÜLÉSEK
BÉKÉS		Békéssámson
BÉKÉS		Tótkomlós*: Orosháza-Mezőhegyes vasútvonaltól nyugatra eső terület
CSONGRÁD		Ambrózfalva
CSONGRÁD		Csanádalberti
CSONGRÁD		Csanádpalota* A Kövegy, Nagylak, Magyarcsanád közigazgatási határa és az országhatár által határolt külterületi rész nem érintett
CSONGRÁD		Királyhegyes*- Királyhegyest Makó-Rákossal és Magyarcsanáddal összekötő műúttól keletre eső terület
CSONGRÁD		Kövegy
CSONGRÁD		Makó*: Földeákot Makó Rákossal, majd Makó-Rákost Királyhegyessel összekötő úttól keletre eső terület
CSONGRÁD		Nagyér
CSONGRÁD		Pitvaros

Választható gazdálkodási formák

G.02.01. Szántóföldi művelés madárvédelmi intézkedésekkel

- Tápanyagutánpótlás talajtani szakvélemény alapján a nitrát direktíva előírásai szerint végezhető.
- A vetésszerkezetben az őszi kalászosok (őszi árpa és búza, durum és tönköly is) és a káposztarepce együttes területe az összterület legalább 50 %át el kell, hogy elfoglalja, évente min. 10 % őszi káposztarepce vetését be kell ütemezni;
- Kapások aránya 35 % felett nem lehet. Ebben a megközelítésben kapás növénynek tekintendő a kukorica, cukorrépa, napraforgó.
- A tavaszi vetésű növények aránya a kapás növények felett nem haladhatja meg a 25 %-ot.
- Vetésforgóban élő pillangós használata esetén két alternatíva lehetséges
 - a korai első kaszálás időpontja ápr. 25-30, a második kaszálás jún. 15 után lehetséges;
 - magfogás az első növedékből. Ez esetben április 1. előtt vegyszeres gyomirtás lehetséges. A második növedék kaszálása nem korlátozott.
- Rovarkártevők elleni védekezéskor virágzaskor méhkímélő technológiát kell alkalmazni.
- Sorköz-kultivátorozás június 1. és június 30. között nem végezhető.
- Erős rágesáló fertőzés esetén (tavasszal 5 lakott járat felett 100m²-ként, ősszel 10 lakott járat 100m²-ként) alkalmazható csak a REDENTIN 75 RB a rágesálók irtására. Alkalmazása az engedélykiratban leírt módon végezhető. Lucerna és szántóföldi zöldségtermesztés esetén ülfák kihelyezése kötelező 2 db/ha sűrűségben. Rágesálóirtószer kihelyezését követő 3 héten keresztül az ülfákat el kell távolítani a területről.
- Tarlóhántást közvetlenül a termény lekerülése után kell elvégezni, majd a vetés előtti szántásig a tarlót műveletlenül kell hagyni. A veszélyes 24 és az allergén gyomok irtása kötelező.
- A tábla szélén legalább 4 méteres sávban a műtrágyázást és a vegyszerezést el kell hagyni.
- Védőzónát kell kialakítani a fészekvédelem érdekében:
 - földön fészkelő védett madárfajok fészkeinek megtalálása esetén 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészekre visszaülhessen,
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanosságát a költés és a fiókaelvezetés befejezéséig biztosítani kell,
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell a Nemzeti Park munkatársainak;

G.02.02. Gyephasznosítás

- A gyepterület fenntartása során nem alkalmazható felülvetés, és nem használható műtrágya; szerves trágya csak legeltetés során kerülhet a gyepre.

- A gyepek csak juh, szarvasmarha és ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosítható, az állatlétszámot 0,5-1 számossal/ha értékre kell beállítani.
- Fogasolás csak március 15. előtt végezhető.
- A legeltetést csak a tavaszi felszáradás után lehet megkezdeni, és az őszi esőzések beálltával fel kell függeszteni (általában ápr. 24 – szept. 29).
- A kaszálás május 31. után kezdhető meg. Kaszáláskor vadriasztó lánc használata kötelező. A kaszálást belülről kezdve a tábla széle felé haladva kell végezni. A vegetációs év végén, ősszel tisztító kaszálást kell végezni.
- A mechanikai gyomirtás megengedett, az „élőhely idegen” cserjék és gyomnövényzet eltávolítása (szükség szerint) kötelező.
- Degradált terület esetén, a célállapotnak megfelelő és természetvédelmi szaktanácson alapuló rehabilitációs célú kezelési intézkedések (beleértve agresszív nem őshonos fajok aktív visszaszorítása / eltávolítása, vagy ellenőrzött égetés), a Nemzeti Parki szakemberek útmutatása alapján lehetséges.
- A kaszált terület szegélyének (5 %-ának) (egy az előző évtől különböző rész) érintetlenül hagyása és védett madárfajok ismert fészkelő helyének elkerülése kötelező.
- Védőzónát kell kialakítani a fészkek védelme érdekében:
 - földön fészkelő védett madárfajok fészkeinek megtalálása esetén 0,2-0,3 ha nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 400-500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen,
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanságát a költés és a fiókaelvezetés befejezéséig biztosítani kell,
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell a Nemzeti Park munkatársainak;
- Erős rágszálós fertőzés esetén (tavasszal 5 lakott járat felett 100m²-ként, ősszel 10 lakott járat 100m²-ként) alkalmazható csak a REDENTIN 75 RB a rágszálósok irtására. Alkalmazása az engedélyokiratban leírt módon végezhető. Ülőfák kihelyezése kötelező 2 db/ha sűrűségben. Rágszálósirtószer kihelyezését követő 3 héten keresztül az ülőfákat el kell távolítani a területről.

G.02.03. Tűzokvédő lucernatermesztés

- A vegyszeres növényvédelem során csak gyomirtó szerek és gombaölő szerek használhatók;
- Vegyszerfelhasználás esetén a következő hatóanyagok nem megengedettek:
 - gyomirtó szerek: 2,4-D, atrazin, linuron, trifluralin, cianazin, alaklor,
 - gombaölő szerek: maneb, cineb, benomil, mankoceb, metiram, TMTD, triadimefon;
- A lucerna hasznosításának két lehetséges módja megengedett
 - a korai első kaszálás időpontja ápr. 25-30, a második kaszálás jún. 15 után lehetséges; ebben az esetben a táblaszegélyt 20 m szélességben nem lehet kaszálni.
 - magfogatás az első növedékből. Ez esetben április 1. előtt vegyszeres gyomirtás lehetséges. A második növedék kaszálása nem korlátozott.
- Földön fészkelő védett madár fészkeinek megtalálása esetén 0,25 ha (50x50m) nagyságú védőzónát kell hagyni, majd 500 m-es távolságon belül 2-3 órára a munkát szüneteltetni kell annak érdekében, hogy a költő madár a fészkekre visszaülhessen,
 - a védőzóna és 50 méteres körzetének zavartalanságát a költés és a fiókaelvezetés befejeztéig biztosítani kell,
 - a megtalált fészket a védőzóna kialakítása után azonnal jelezni kell a Nemzeti Park munkatársainak.
- Erős rágszálós fertőzés esetén (tavasszal 5 lakott járat felett 100m²-ként, ősszel 10 lakott járat 100m²-ként) alkalmazható csak a REDENTIN 75 RB a rágszálósok irtására. Alkalmazása az engedélyokiratban leírt módon végezhető. Ülőfák kihelyezése kötelező 2 db/ha sűrűségben. Rágszálósirtószer kihelyezését követő 3 héten keresztül az ülőfákat el kell távolítani a területről.